

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

Географічний факультет
(назва інституту / факультету)

Кафедра фізичної географії, геоморфології та палеогеографії
(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан географічного факультету
Мирослав ЗАЯЧУК
“ ” 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
Академічна доброчесність
(назва навчальної дисципліни)

обов'язкова
(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма Геосистеми та георизики
(назва програми)

Спеціальність 103 - Науки про Землю
(вказати: код, назва)

Галузь знань 10 - Природничі науки
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший, бакалаврський
(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Географічний факультет
(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська
(вказати: на якій мові читатиметься дисципліна)

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни Академічна доброчесність

(назва навчальної дисципліни)

складена відповідно до освітньо-професійної програми Геосистеми та георизики, спеціальності 103 «Науки про Землю», галузі знань 10 «Природничі науки», затверджено Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол №6 від 31 травня 2021 року).

Розробник: Холявчук Д.І., доцент, к. геогр.н.

(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Викладач: Холявчук Д.І., доцент, к. геогр.н.

(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Погоджено з гарантом ОПП «Геосистеми та георизики»

Гарант ОПП «Геосистеми та георизики»

Сергій КИРИЛЮК

(підпис)

(ім'я та прізвище)

і затверджено на засіданні кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії

Протокол № 1 від " 26 " серпня 2025 року

Завідувач кафедри

Рідущ
(підпис)

проф. Богдан РІДУШ

(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою інституту / факультету

Протокол №1 від " 28 " серпня 2025 року

Голова методичної ради географічного факультету

Андрусяк

Наталія

АНДРУСЯК

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Мета викладання дисципліни

Навчальна дисципліна «Академічна доброчесність» належить до переліку обов'язкових навчальних дисциплін за освітнім рівнем «бакалавр», що пропонується в рамках циклу загальної підготовки здобувачів першого рівня вищої освіти на першому році навчання. Курс спрямований на формування культури академічної доброчесності в освітньому процесі та науковій діяльності. До кінця курсу студенти отримають практичний досвід вирішення основних елементів академічної доброчесності та застосування їх положень у навчальній та науковій діяльності.

Курс призначений для становлення академічно доброчесного здобувача і науковця, здатного застосовувати необхідні принципи академічної доброчесності у навчанні і дослідженнях.

Завдання вивчення дисципліни:

- 1) сформувати у студентів розуміння сутності та фундаментальних засад академічної доброчесності;
- 2) навчити студентів застосовувати положення та принципи академічної доброчесності в освітньому процесі та науковій діяльності;
- 3) навчити студентів виявляти та реагувати на порушення принципів академічної доброчесності та проявів корупції;
- 4) навчити здійснювати наукову діяльність відповідно до принципів академічної доброчесності та запобігати академічного плагіату.

Пререквізити

Для успішного проходження курсу необхідні попередні знання з курсів «Актуальні питання історії та культури України», «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)», «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Філософія».

Результати навчання

Загальні компетентності відповідно до ОП «ГЕОСИСТЕМИ ТА ГЕОРИЗИКИ»:

К01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

К12. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)..

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- 1) сутність та фундаментальних засад академічної доброчесності;

вміти:

- 2) застосовувати положення та принципи академічної доброчесності в освітньому процесі та науковій діяльності;
- 3) виявляти та реагувати на порушення принципів академічної доброчесності та проявів корупції;

4) здійснювати наукову діяльність відповідно до принципів академічної доброчесності та запобігати академічного плагіату.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОП «ГЕОСИСТЕМИ ТА ГЕОРИЗИКИ»:

ПР11. Впорядковувати і узагальнювати матеріали польових та лабораторних досліджень *на основі результатів вивчення дисципліни 1), 2), 3), 4)*

Опис навчальної дисципліни Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни <u>Академічна доброчесність</u>												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин					Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	Змістових модулів	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота		індивідуальні завдання
Денна	3	6	3	90	2	16		14		60		залік

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п (сем)	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. 1.Основи академічної доброчесності					
Тема 1. Фундаментальні положення академічної доброчесності	19	2	1			7
Тема 2. Законодавче, нормативно-правове забезпечення академічної доброчесності	11	2	1			7
Тема 3. Академічна доброчесність у вищій школі	12	2	2			8
Тема 4. Академічна доброчесність у Чернівецькому національному	12	2	2			8

університеті						
Разом за ЗМ1	44	8	6			30
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Академічна доброчесність у навчально-науковій діяльності					
Тема 1. Дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу	12	2	2			8
Тема 2. Основи академічного письма	10	2	2			6
Тема 3. Плагіат та запозичення у наукових публікаціях	11	2	2			7
Тема 4. Боротьба з академічною корупцією та підвищення рівня доброчесності	13	2	2			9
Разом за ЗМ2	46	8	8			30
УСЬОГО	90	16	14			60

Тематика лекційних занять з переліком питань

Тема 1. Фундаментальні положення академічної доброчесності

1. *Поняття академічної доброчесності та її значення для освіти і науки*
2. *Основні принципи академічної доброчесності*
3. *Види та порушення академічної доброчесності*

Тема 2. Законодавче, нормативно-правове забезпечення академічної доброчесності

1. *Закон України "Про освіту" (стаття 42)*
2. *Внутрішні політики закладів освіти*
3. *Міжнародні документи*

Тема 3. Академічна доброчесність у вищій школі

1. *Відповідальність учасників освітнього процесу*
2. *Механізми контролю та санкції*
3. *Формування культури академічної доброчесності*

Тема 4. Академічна доброчесність у Чернівецькому національному університеті

1. *Нормативні документи*
2. *Популяризація академічної доброчесності*
3. *Академічна доброчесність на географічному факультеті*

Тема 5. Дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу

1. *Роль викладачів*
2. *Обов'язки студентів*
3. *Функції адміністрації*

Тема 6. Основи академічного письма

1. *Види та структура академічного тексту*
2. *Мова та стиль академічного письма*
3. *Робота з джерелами*

Тема 7. Плагіат та запозичення у наукових публікаціях

1. *Поняття плагіату в науковій діяльності*
2. *Виявлення плагіату*
3. *Правомірні запозичення*
4. *Запобігання плагіату*

Тема 8. Боротьба з академічною корупцією та підвищення рівня доброчесності

1. *Сутність академічної корупції*
2. *Правові механізми боротьби*
3. *Превентивні заходи*

Тематика семінарських занять з переліком завдань

№	Назва теми з основними питаннями
1.	Порушення академічної доброчесності <i>Укладіть таблицю, схему або ментальну мапу видів порушень академічної доброчесності, їх проявів та шляхів запобігання</i>
2.	Фальсифікація та фабрикація <i>Проаналізуйте прояв фальсифікації або фабрикації на конкретному прикладі та підготуйтеся для відстоювання свого судження на дебатах</i>
3.	Кодекси честі студентів <i>Проаналізуйте один із кодексів честі за вибором. Виявіть важливість та недоліки обраного документу</i>
4.	Культура оформлення наукового тексту з географії: цитування й покликання <i>Проаналізувати студентську наукову публікацію за вибором на предмет правильного оформлення наукового тексту</i>
5.	Плагіат у масовій культурі (блоги у соціальних медіа географічного змісту) <i>Проаналізувати на конкретному прикладі запозичення у творі, скласти оцінковий звіт, довести присутність або відсутність плагіату</i>
6.	Межі допустимих запозичень у творчості (вид творчості за вибором студента) <i>Проаналізувати на конкретному прикладі запозичення у творі і скласти оцінковий звіт</i>
7.	Виявлення та запобігання хабарництву у вищій школі <i>Проаналізувати на конкретному прикладі прояв хабарництва та запропонувати шляхи реагування та запобігання таким випадкам</i>
8.	Необ'єктивне оцінювання: аналіз випадків <i>Проаналізувати власний або реальний випадок необ'єктивного оцінювання. Довести на основі нормативних документів необ'єктивність</i>

Самостійна робота студента

№	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Основи академічної доброчесності			
1	Національне агентство із	Знати та інтерпретувати	7

	забезпечення якості вищої освіти	<i>1) завдання і місію; 3) структуру, напрями роботи; 4) основні нормативно-правові документи -; 5) роль здобувачів. Усне опитування при захисті практичної роботи</i>	
2	Культура академічної доброчесності у Світі	<i>Порівняти культуру академічної доброчесності у європейських державах та у США. Виявити доступні онлайн-ресурси на офіційних сайтах агентств із забезпечення якості вищої освіти різних держав Модульна контрольна робота</i>	7
3	Академічний плагіат	<i>Ознайомитись з основними програмами перевірки плагіату. Проаналізувати систему виявлення плагіату в електронному навчанні у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича Усне опитування при захисті практичної роботи</i>	8
4	Інтелектуальна власність і її порушення	<i>Вивчити основні положення регулювання інтелектуальної власності і укласти перелік можливих порушень Модульна контрольна робота</i>	8
Змістовий модуль 2. Академічна доброчесність у навчально-науковій діяльності			
5	Академічний твір	<i>З'ясувати сутність та види академічних творів. Визначити основні положення щодо дотримання академічної доброчесності при підготовці курсових і кваліфікаційних робіт Модульна контрольна робота</i>	8
6	Реагування на порушення академічної доброчесності	<i>Скласти перелік засобів реагування на порушення академічної доброчесності Модульна контрольна робота</i>	6
7	Кодекс честі в українських вишах: аналіз базових положень	<i>Проаналізувати кодекси честі в українських ВНЗ, з'ясувати спільні та відмінні положення Усне опитування при захисті практичної роботи</i>	7
8	Скарги/повідомлення щодо фактів академічного плагіату фабрикації, фальсифікації, прийняті до розгляду Комітетом з питань етики Національного агентства	<i>Проаналізувати приклади фактів академічного плагіату та з'ясувати підґрунтя, механізми виявлення та реагування Усне опитування при захисті практичної роботи</i>	9

Методи навчання

- словесні методи (лекція, консультація, дискусія),
- семінарські заняття (дискусія, кейси, дебати),
- наочні методи (презентації, відеоматеріали),
- робота з книгою навчально-методичною, науковою

- робота у програмному забезпеченні Mendeley для керування бібліографічною інформацією
- електронне та інтерактивне онлайн-навчання (онлайн-курси на платформах ВУМ online та Prometheus, електронне навчання у Moodle)
- самостійна робота за програмою навчальної дисципліни

Система контролю та оцінювання

Методи контролю

- контрольні роботи: стандартизовані тести змішаного типу на платформі Moodle, Mentimeter;
- - презентації та виступи на семінарських заняттях,
- - сертифікати самостійно пройдених вебінарів і курсів.

Форми контролю

Форми поточного контролю: усна – поточне опитування, захист-виступ семінарських робіт; письмова – тестування, аналітичні питання.

Форма підсумкового контролю – залік.

Загальна кількість балів, яку здобувач може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку). За самостійну роботу студент може отримати максимум 8 балів, з них 4 бали включені у модульні контрольні (1 бал – у перший, 3 – у другий), а 4 бали при захисті семінарських робіт. За семінарські роботи студент може отримати загалом максимум 30 балів, за модульні контрольні – 30 балів (15 балів першу модульну контрольну і 15 балів за другу), з них 4 бали відведено на оцінку знань із самостійної роботи.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)								Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				40	100
Тема 1	Тема 2.	Тема 3	Тема 4.	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема.4		
7	8	7	7	8	8	7	8	40	40

Критерії

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS		Критерії оцінок
		Оцінка	Пояснення	
90-100	Зараховано	A	Відмінно (відмінне виконання)	“Відмінно” – студент детально знає теоретичний матеріал та матеріал з семінарських занять, уміє давати визначення основних понять, розуміє сутність основних

			лише з незначною кількістю помилок)	положень академічної доброчесності та вільно їх трактує, оперує термінологією. Студент знає сутність та фундаментальних засад академічної доброчесності; застосування положень та принципів академічної доброчесності в освітньому процесі та науковій діяльності; вміє виявляти та реагувати на порушення принципів академічної доброчесності та проявів корупції; здійснювати наукову діяльність відповідно до принципів академічної доброчесності та запобігати академічного плагіату. На запитання викладача за програмою курсу відповідає не вагаючись. Виконав всі види семінарських робіт. Опрацював теми для самостійного вивчення.
80–89	Зараховано	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)	“Дуже добре” – студент знає теоретичний матеріал, оперує, уміє пояснити сутність основних понять. Студент здебільшого знає сутність та фундаментальних засад академічної доброчесності; застосування положень та принципів академічної доброчесності в освітньому процесі та науковій діяльності; вміє виявляти та реагувати на порушення принципів академічної доброчесності та проявів корупції; здійснювати наукову діяльність відповідно до принципів академічної доброчесності та запобігати академічного плагіату. На запитання відповідає. Виконав всі семінарські роботи.
70–79		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)	“Добре” – Все вище вказане виконує не повною мірою, однак знає теорію й практику, виконує завдання викладача. При відповідях на запитання інколи вагається, але знаходить правильні рішення. При повторенні матеріалу відразу працює якісніше. Виконав всі семінарські роботи.
60–69	Зараховано	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)	“Задовільно” – знає основні теоретичні положення, виконав більшу частину семінарських робіт. Орієнтується в сутності та фундаментальних засадах академічної доброчесності; застосуванні положень та принципів академічної доброчесності в освітньому процесі та науковій діяльності; вміє виявляти та реагувати на порушення принципів академічної доброчесності та проявів корупції; здійснювати наукову діяльність відповідно до принципів академічної доброчесності та запобігати академічного плагіату. Відповідає на переважну частину запитань викладача.

50–59		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)	“Достатньо” – все вище вказане виконує не повною мірою, однак виконав більшу частину семінарських робіт. Має уявлення про сутність академічної доброчесності; застосування положень та принципів академічної доброчесності в освітньому процесі та науковій діяльності; про виявлення та реагування на порушення принципів академічної доброчесності та проявів корупції; здійснення наукової діяльності відповідно до принципів академічної доброчесності та запобігання академічного плагіату. На половину запитань викладача відповідає.
35–49	Незараховано	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	“Незадовільно” – не виконані вимоги для оцінки “достатньо”, але студент виконує додаткові завдання в межах програми курсу.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Зараховано	A (90-100)	відмінно
Зараховано	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Зараховано	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Не зараховано	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Перелік питань для самоконтролю й контролю навчальних досягнень здобувачів освіти

1. Що таке академічна доброчесність і чому вона важлива у вищій освіті?
2. Які основні принципи академічної доброчесності?
3. Як академічна недоброчесність впливає на студентів, університети та суспільство?
4. У чому різниця між академічною доброчесністю та академічним порушенням?
5. Які є поширені види академічних порушень?
6. Як академічна доброчесність пов'язана з особистою та професійною етикою?
7. Яку роль відіграють університетські політики у підтримці академічної доброчесності?

8. Як академічна доброчесність сприяє формуванню культури справедливості та поваги?
9. Які потенційні наслідки порушення академічної доброчесності?
10. Як академічна доброчесність сприяє довірі до наукових досліджень?
11. Що таке плагіат і чому він є неетичним?
12. Які існують різновиди плагіату?
13. Як студенти можуть уникнути плагіату у своїх роботах?
14. Що таке самоплагіат і чому він є проблематичним?
15. Як стилі цитування (APA, MLA, Chicago, ДСТУ 2015) допомагають уникнути плагіату?
16. У чому різниця між перефразуванням і прямим цитуванням?
17. Які інструменти можна використовувати для перевірки на плагіат?
18. Як правильно цитувати онлайн-джерела та мультимедійний контент?
19. Яку роль відіграє бібліографія у науковому письмі?
20. Які наслідки може мати випадковий плагіат?
21. Чому етичність досліджень важлива в академічному середовищі?
22. Які основні принципи відповідального проведення досліджень?
23. Як дослідники можуть забезпечити точність і надійність своїх даних?
24. Що таке фабрикація даних і чому вона є серйозним порушенням?
25. У чому різниця між фальсифікацією даних та маніпуляцією даними?
26. Чому є неетичним змінювати або приховувати дані досліджень?
27. Як етичні дослідження сприяють науковому прогресу?
28. Які найкращі практики підтримки прозорості досліджень?
29. Які етичні аспекти слід враховувати при роботі з людськими суб'єктами досліджень?
30. Які наслідки може мати наукова недоброчесність?
31. Які форми співпраці в навчальному процесі є прийнятними?
32. Як студенти можуть відрізнити законну співпрацю від несанкціонованої?
33. Чому контрактне шахрайство є серйозним академічним порушенням?
34. Що таке «привидне авторство» (ghostwriting) і чому воно порушує академічну доброчесність?
35. Як університети виявляють шахрайство під час іспитів і виконання завдань?
36. Які наслідки може мати використання несанкціонованих матеріалів під час іспиту?
37. Які стратегії можуть допомогти студентам чесно готуватися до іспитів?
38. Як груповий тиск може сприяти академічній недоброчесності?
39. Що повинен робити студент, якщо він став свідком академічного порушення?
40. Яку роль відіграють викладачі та адміністрація у запобіганні шахрайству?
41. Що таке інтелектуальна власність і як вона пов'язана з академічною доброчесністю?

42. Як закон про авторське право впливає на академічну діяльність?
43. У чому різниця між порушенням авторських прав і добросовісним використанням?
44. Як студенти можуть легально використовувати матеріали, що захищені авторським правом, у своїх дослідженнях?
45. Що таке відкритий доступ (open access) і як він сприяє академічній доброчесності?
46. Чому важливо правильно зазначати авторство у презентаціях та публікаціях?
47. Як працюють ліцензії Creative Commons і як їх можна використовувати в академічній сфері?
48. Які етичні аспекти слід враховувати при використанні контенту, згенерованого штучним інтелектом?
49. Як авторське право застосовується до зображень, відео та інших цифрових медіа?
50. Яке значення має цитування першоджерел у наукових роботах?
51. Які стратегії можуть допомогти студентам розвинути звички академічної доброчесності?
52. Як університети можуть сприяти розвитку культури академічної чесності?
53. Яку роль відіграють політики академічної доброчесності та кодекси честі?
54. Які є найпоширеніші виправдання академічної нечесності та як їх можна спростувати?
55. Як студенти можуть ефективно керувати своїм часом, щоб уникнути спокуси шахрайства?
56. Які ресурси доступні для студентів, щоб допомогти їм дотримуватися академічної доброчесності?
57. Як навчальні заклади реагують на випадки академічних порушень?
58. Що таке відновне правосуддя (restorative justice) у контексті порушень академічної доброчесності?
59. Як студенти можуть підтримувати своїх однокурсників у дотриманні принципів академічної доброчесності?
60. Як викладачі та студенти можуть співпрацювати для забезпечення етичних академічних практик?

Зарахування результатів неформальної освіти

Відповідно до «Порядок визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (протокол №16 від 25 листопада 2024 року)» (<https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf>) допускається зарахування навчальних елементів, а також отримання

додаткових балів за результатами неформальної освіти проходження безкоштовних навчальних тренінгів (вебінарів, семінарів), що проводяться на платформі Coursera та інших фахових платформах.

Рекомендується проходження безкоштовних навчальних курсів на платформі ВУМ online (<https://vumonline.ua/course/academic-integrity-at-the-university/>) та/або Prometheus (<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/mediagramotnist-praktichni-navichki/>).

Результати зараховуються для відповідних тем лекційних і практичних занять чи окремих модулів цієї навчальної дисципліни у кількості балів, що виділяються на цей навчальний елемент.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова (основна)

Агенція забезпечення якості вищої освіти Великобританії (QAA) (2019). *Плагиат у вищій освіті*. URL: https://naqa.gov.uk/wp-content/uploads/2019/05/plagiat_qa.pdf

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету (2016). Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики»; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова.. Таксон. URL: http://www.univer.kharkov.ua/images/redactor/news/2016-0907/chesnist_osnova_rozvitk_Univers.pdf

2. Гужва О. (2016). Що потрібно знати про плагиат: посібник з академічної грамотності та етики для «чайників». Режим доступу: http://library.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/biblio/PDF/books_ac-gr.pdf

3. Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (2023). URL: <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-koдекs-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>

4. Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18_3.

5. Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII «Про освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

6. Кришталь А. О. (2023). *Актуальні кейси з академічної доброчесності: навчальний посібник*. ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України.

7. *Плагиат у студентських роботах: методи виявлення та запобігання: метод. посіб.*(2013). За ред. Н.В. Стукало. ДНУ імені Олеса Гончара.

8. *Положення про виявлення та запобігання плагиату у Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича* (2023). URL: <https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwb/polozhennia-chnu-pro-plahiat-2023plusdodatky-31102023.pdf>

9. *Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича* (2016). URL: <https://www.chnu.edu.ua/media/lnojdab4/pravylya-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>

10. Ходаківський Є.І., Якобчук В.П., Литвинчук І.Л. (2014). *Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти: навч. посіб.* Центр учбової літератури».
11. Шліхта І. (2016). *Основи академічного письма: Методичні рекомендації та програма курсу.* Київ.
12. International Center for Academic Integrity [ICAI]. (2021). *The Fundamental Values of Academic Integrity.* (3rd ed.). www.academicintegrity.org/the-fundamental-values-of-academic-integrity
13. Rettinger, D. A., Bertram Gallant, T. (2022). *Cheating Academic Integrity: Lessons from 30 Years of Research:* Wiley.
14. Bretag, T. (Ed.). (2023). *Handbook of Academic Integrity.* Springer International Publishing. doi [10.1007/978-981-287-098-8](https://doi.org/10.1007/978-981-287-098-8)

Допоміжна

- Академічна чесність як основа сталого розвитку університету (2016). Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд досліджень освітньої політики». За заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. Таксон.
15. Бойченко М. (2014). Гідність, цілісність і успішність: академічні та громадянські чесноти. *Філософська думка*, 5, 110-122..
 16. *Впровадження етичних норм діяльності студентського самоврядування* (2009). [М.Д. Городок, В.Г. Павлюк, В.М. Стах, О.В. Пустовойтов]; упор. А.В. Карташов та ін. Житомирський обласний центр молодіжних ініціатив.
 17. Ромакін В.В. (2006). Академічна етика як передумова верховенства права. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Серія «Педагогіка»*, 33(46), 174–179.
 18. Хоружий Г.Ф. (2012). *Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти.* Навчальна книга.
 19. Newton, P M and Lang, C (2015) *Handbook of Academic Integrity: Custom Essay Writers, Freelancer and Other Paid Third Parties*, DOI 10.1007/978-981-287-079-7_38-1 Parr, C (February 2015) *Best University Workplace Survey: unease at inadequate language skills*, Times Higher Education www.timeshighereducation.com/news/best-universityworkplace-surveyunease-at-inadequate-language-skills/2018345.article
 20. Hutchinson S.M., Hurrell E.R., Borysenko K., Popov V., **Kholiavchuk D.** & Popiuk Y. (2024). Resilient education: The role of digital technology in supporting geographical education in Ukraine. *Transactions of the Institute of British Geographers*. <https://doi.org/10.1111/tran.12728> Rigby, D, Burton, M, Balcombe, K, Bateman, I, and Mulatu, A (2015) *Contract cheating & the*

market in essays, Journal of Economic Behavior & Organization
<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0167268114003321>

Інформаційні ресурси

1. ЧНУ імені Юрія Федьковича (2024). *Академічна доброчесність*. URL: <https://www.chnu.edu.ua/universitytet/vazhlyvo/akademichna-dobrochesnist/>
2. Географічний факультет ЧНУ імені Юрія Федьковича (2024). *Академічна доброчесність*. URL: <https://geo.chnu.edu.ua/diialnist/akademichna-dobrochesnist/>
3. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО). *Академічна доброчесність*. URL: <https://naqa.gov.ua/академічна-доброчесність/>

Навчальні курси

1. ВУМ онлайн. *Академічна доброчесність в університеті*. URL: <https://vumonline.ua/course/academic-integrity-at-the-university/>
2. Prometheus. *Медіаграмотність: практичні навички*. URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/mediagramotnist-praktichni-navichki/>

Політика академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності в Чернівецькому національному університеті імені Ю. Федьковича регламентується такими нормативними документами:

1. Правила академічної доброчесності (від 28 листопада 2016, протокол № 12)
2. Етичний кодекс (від 29 травня 2023, протокол № 5)
3. Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (від 02 вересня 2024, протокол № 12)

Політика щодо термінів виконання робіт та перескладання	Роботи, які здані пізніше встановлених поточних термінів виконання робіт без поважних причин, не оцінюються. Перескладання рубіжних контролів (модулів) відбувається за дозволом лектора за наявності документів, що підтверджують поважні причини
Політика академічного плагіату, фальсифікації і фабрикації	Списування під час контрольних і самостійних робіт, іспиту заборонені (і т.ч. із використанням мобільних девайсів). У випадку виявлення таких порушень роботи не оцінюватимуться
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, академічна мобільність) навчання може відвідуватись індивідуально у формі онлайн